

*Новак Р.**

НАЦІОНАЛЬНА БЕЗПЕКА УКРАЇНИ ЯК ФАКТОР СТАБІЛЬНОСТІ В ЧОРНОМОРЬСЬКОМУ РЕГІОНІ: ІНФОРМАЦІЙНИЙ ЧИННИК

Сучасні соціально-політичні процеси відбуваються на тлі інтернаціоналізації взаємовідносин практично всіх країн світу. Система глобальних інформаційних телекомунікацій та їх інформаційно-змістова насиченість, висока відкритість інформації, прагнення політичної еліти держав, що намагаються за рахунок інтеграційних процесів вийти із скрутного економічного становища, спричинили до утворення великої кількості міжурядових, міждержавних інституцій.

У геополітичному і гео економічному плані Причорномор'я є сферою уваги-тяжіння багатьох, безпосередньо не пов'язаних з Чорноморським басейном, країн, саме тих, які мають тут істотні економічні і транспортні інтереси. Сьогодні заяви про вступ до Організації ЧЕС подали Іран, Македонія й Узбекистан. У статусі спостерігачів до ОЧЕС приєдналися Австрія, Італія, Ізраїль, Єгипет, Словаччина, Туніс, Польща, а заяви про вступ як спостерігачів подали Боснія і Герцеговина, Казахстан, Кіпр, Йорданія, Словенія і Хорватія. Таким чином, географія Організації значно розширилася і простягається від Балкан до Центральної Азії і від Балтії до Арабського Сходу.

Ключову роль у процесі інтеграції, насамперед економік країн-партнерів Організації ЧЕС, може відігравати єдиний інформаційний простір. Ідея створення єдиного інформаційного простору Організації Чорноморського Економічного Співробітництва, що поєднує національні інформаційні простори з перспективою наступної інтеграції в міжсередовищний інформаційний простір, викликала потребу розробки та реалізації такого проекту.

Дискусії щодо проблем глобальної інформаційної безпеки виявили наявність певного діапазону новітніх загроз, витоки яких знаходяться поза межами національних країн і за своїми параметрами переважають можливості протидії суверенних держав. Природно, що саме питання інформаційної уразливості держави, це і є зворотна сторона інтеграційних процесів. Для країн перехідного типу – це ключове питання існування стабільності. Тим більш, що істотні прояви інформаційних чинників безпеки кардинально змінили оцінку доктрини інформаційної безпеки в цілому і позиції більшості країн світу, які усвідомили потенціал інформаційних загроз і необхідність створення відповідного механізму контролю над процесами інформаційного впливу. [1]

При створенні систем безпеки в контексті глобалізації засобів масової комунікації, спираючись на аналіз чинників безпеки держави, слід враховувати наступне:

- Найважливішим фактором сучасної політики й міжнародних відносин стала радикальна трансформація подання знань про світ, викликана наростаючим процесом глобалізації, і, як наслідок, значення й функцій національної держави.

- Інформаційна складова національної безпеки держави – це не тільки захист комп'ютерних систем і телекомунікаційних мереж країни – особистого випадку системи

* студент 2 курсу відділення «міжнародна інформація» Інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Науковий керівник: доц. Андрєєва О.М.

національної безпеки, але й цілий комплекс проблем, які пов'язані з гуманітарною складовою національної безпеки як окремого індивіда, так і проблеми управління суспільною свідомістю нації;

- Середовище перебування цивілізації є природним інформаційним середовищем. Дослідження процесів як глобального, так і регіонального розвитку людства доцільно вести саме на цій основі, розглядаючи середовище існування людства як нації інформаційного середовища;

- Проблему інформаційної безпеки держави варто розглядати в більш широкому розумінні – інформаційної уразливості системи.[2]

У субрегіональному вимірі за Україною залишається статус великої регіональної держави із значним потенціалом, що надає їй шанс для активної політики щодо реалізації власних інтересів. Як стратегічний транзитний маршрут у паливно-енергетичному і сировинному забезпеченні Західної Європи Україна стає місцем регулювання глобальних гео економічних інтересів.

Як спадкоємиця частини інтересів, цілей і проблем колишнього СРСР, зокрема в Чорноморському регіоні, Україна має відігравати значну роль в організації тут нової системи порядку. Для неї є життєво важливим врегулювання конфліктних ситуацій на Балканах, у Придністров'ї, в Кавказькому регіоні, рівноправне партнерство з Польщею, Туреччиною та РФ як потужними регіональними лідерами в цій частині світу.

Але, як можна бачити, Україна частково здає тут позиції. Втрата контролю над Чорноморським флотом, ринків на Балканах, що було пов'язане із закриттям Дунайської транспортної мережі, труднощі з розбудовою Кавказького транспортно-енергетичного коридору, Одеського нафтотерміналу, збереження конфронтаційної моделі у відносинах між Україною і Росією через інформаційний та «газовий» конфлікти - все це знижує можливості регіонального лідерства України. Для неї важливо зміцнювати свої стратегічні позиції в Чорноморському регіоні, а також формувати тісніші відносини з країнами, чие входження до систем регіональної безпеки також є поки що проблематичним.

Події останнього часу яскраво свідчать про те, що політична стабільність існуючої політичної системи внаслідок зіткнення діаметрально протилежних поглядів на тенденції світового розвитку з боку основних сил (США, Європи, Російської Федерації, Китаю та інших) не може розглядатися як стала величина. Яскравим прикладом цього є виникнення збройного конфлікту між Російською Федерацією та Грузією в серпні 2008 року. Збройне зіткнення між державами відповідає вимогам сьогодення: розгорнулося активне протистояння не лише військово-технічних засобів (особового складу та військової техніки регулярних військ), а й інформаційних. Причому інформаційне протистояння було розгорнуте та велося ще задовго до початку бойових дій, забезпечувало та супроводжувало хід бойових дій та продовжувалося після закінчення бойових дій. Численні приклади свідчать про те, що інформаційне протистояння між державами активно ведеться й сьогодні. Це означає, що основні події розгортаються зовсім не на полях битв, а на сторінках газет, на екранах телевізорів, в ефірі радіостанцій, в Інтернеті.

Отже, аналіз методів протистояння сторін, характеру та форм застосування потенціалів Російської Федерації та Грузії дозволяють зробити висновок, що навіть якщо пропаганда в Україні будуть плюралістичними, а їхні вектори – різними, це тільки далі поляризуватиме українців, заглиблюватиме ціннісний поділ на прозахідних і проросійських громадян і, зрештою, спричинятиме подальші розколи не в інформаційній, а в реальній площині.[3]

У регіоні Чорного моря Україна є важливим актором з величезним потенціалом. Її активна участь у таких регіональних організаціях як ОЧЕС, BLACKSEAFOR, «Чорноморська гармонія» зробить внесок у консолідацію відносин між Чорноморським регіоном і

ширшим Євроатлантичним регіоном. А це у свою чергу забезпечить Україні основу, щоб зробити інформований вибір щодо інтеграції в глобальну архітектуру безпеки. [4]

Література

1. Інформаційна безпека держави: Кримський регіон. В.О. Козубський, <http://www.lib.ua-ru.net/inode/17487.html>
2. Основні тенденції розвитку ситуації в Чорноморському регіоні. Загрози і виклики Україні. В. Хількевіч, Є. Лосев, часопис «Чорноморська безпека» №1(7), 2008. – 26 с.
3. Російсько-грузинський конфлікт: інформаційне протистояння, Микола ЛЕЦКАЛЮК http://fleet.sebastopol.ua/morskaderzhava/index.php?article_to_view=188
4. Чорноморський регіон і місце в ньому України, Ердоган ІШДЖАН, посол Туреччини в Україні <http://www.day.kiev.ua/183154/>